

22 Οκτωβρίου, 1991

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΑΥΣΙΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ
ΑΔΕΙΑΣ ΝΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΘΕΙ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΟ-
ΝΟΜΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ PROHIBITION,
CERTIORARI ΚΑΙ MANDAMUS

και

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 155.4 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ, ΤΑ
ΑΡΘΡΑ 3, 9, 11 ΚΑΙ 15 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥ-
ΝΗΣ (ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1964 (Ν. 33/64) ΚΑΙ
ΤΟ ΑΡΘΡΟ 19 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1960
(Ν.14/60)

και

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΗΜΕΡ. 8/7/91
ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΠΟΥ ΕΚ-
ΔΟΘΗΚΕ ΣΤΙΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΡ. 17/90 ΚΑΙ 24/90 ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΓΑΜΩΝ.

(Αίτηση Αρ. 88/91).

5 Προνομιακά Διατάγματα — Αίτηση για παραχώρηση άδειας για κατα-
χώρηση αίτησης για έκδοση διαταγμάτων της φύσεως prohibition,
certiorari και mandamus — Εναντίον απόφασης του Οικογενεια-
κού Δικαστηρίου με την οποία αρνήθηκε να παραπέμψει το θέμα
της αντισυνταγματικότητας του περί της Πρώτης Τροποποίησης
του Συντάγματος Νόμου, 1989 (Ν 95/89) για γνωμάτευση στο Ανώ-
τατο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 144.1 του Συντάγματος —
Κατά πόσο υπήρχε εκ πρώτης όψεως υπόθεση ή συζητήσιμο θέμα.

10 Οι αιτητές, που ήταν διάδικοι σε υποθέσεις διαζυγίου ενώπιον
του Οικογενειακού Δικαστηρίου, ζήτησαν άδεια για να καταχωρή-
σουν αιτήσεις για έκδοση προνομιακών διαταγμάτων της φύσεως
prohibition, certiorari και mandamus για να προσβάλουν ενδιάμεση
15 απόφαση του Οικογενειακού Δικαστηρίου με την οποία είχε απορ-
ριφθεί αίτημά τους για παραπομπή του θέματος της αντισυνταγ-
ματικότητας του περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγμα-
τος Νόμου, 1989, (Ν 95/89) στο Ανώτατο Δικαστήριο δυνάμει του
άρθρου 144.1 του Συντάγματος. Το Οικογενειακό Δικαστήριο είχε
20 βασίσει την απόφασή του στην υπόθεση Attorney-General v.
Ibrahim 1964 C.L.R. 195, που αποφάσισε, μεταξύ άλλων, ότι, μετά
την καθίδρυση του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον Ν 33/64, το
άρθρο 144.1 του Συντάγματος είχε καταστεί ανενεργό.

Αποφασίσθηκε ότι

Ενόψει του ότι οι αποφάσεις του Οικογενειακού Δικαστηρίου υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου, το οποίο, αν και αποτελείται από Δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, είναι ξεχωριστό Δικαστήριο από το Ανώτατο Δικαστήριο, ετίθητο εκ πρώτης όψεως θέμα κατά πόσο η διαδικασία παραπομπής δυνάμει του άρθρου 144.1 του Συντάγματος είχε διατηρηθεί στις περιπτώσεις όπου ο τελικός κριτής του θέματος της αντισυνταγματικότητας δεν θα ήταν το Ανώτατο Δικαστήριο.

5

Η αίτηση έγινε αποδεκτή.

10

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Republic v. Sampson (1991) 1 A.A.Δ. 858·

In re Loftis, 1 R.S.C.C. 30·

In re Mayor of Nicosia, 1 R.S.C.C. 59·

Attorney-General v. Kouppis, 1 R.S.C.C. 115·

15

Attorney-General v. Ibrahim and Others, 1964 C.L.R. 195·

Demetriades v. Republic (1977) 3 C.L.R. 213·

Republic v. Thalassinos (1991) 3 C.L.R. 203·

Athinis v. Republic, (1989) 2 C.L.R. 71·

Aloupas v. National Bank (1983) 3 C.L.R. 55·

20

Attorney-General v. Artemiou and Another (1991) 2 A.A. Δ. 150.

Αίτηση.

Αίτηση για την παροχή άδειας να καταχωρήσει ο αιτητής για την έκδοση διαταγμάτων prohibition, certiorari και mandamus αναφορικά με ενδιάμεση απόφαση του οικογενειακού Δικαστηρίου Λευκωσίας στις Αιτήσεις 17/90 και 24/90 για διάλυση υφισταμένων γάμων.

25

Κ. Χρυσοστομίδης με τους Α. Χ" Παναγιώτου και Α. Ταλιαδώρο για τους αιτητές.

Cur. adv. vult.

30

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με το υπό κρίση δικονομικό διάβημα, που έχει προκριματικό

5 χαρακτήρα, οι αιτητές εξαιτούνται τη χορήγηση άδειας για να θέσουν σε κίνηση το μηχανισμό για την έκδοση τριών προνομιακών διαταγμάτων. Συγκεκριμένα κατονομάζονται στη σχετική αίτηση διατάγματα της φύσεως prohibition, certiorari και mandamus για τα οποία το άρθρ. 155.4 του συντάγματος επιφυλάσσει την αποκλειστική αρμοδιότητα έκδοσης στο Ανώτατο Δικαστήριο. Έχει δε πρόσφατα αποσαφηνιστεί με απόφαση της Ολομέλειας του στην Πολιτική Εφεση αρ. 8532 *Δημοκρατία ν. Ν. Σαμψών* (1991) 1 Α.Α.Δ. 858 πως η δικαιοδοσία που αφορά στα προνομιακά διατάγματα ασκείται πρωτογενώς και χωρεί έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο.

15 Επιβάλλεται από την αρχή η παρουσίαση της ιστορικής βάσης του αιτήματος. Οι αιτητές είναι διάδικοι σε δύο χωριστές αγωγές διαζυγίου - 17/90 και 24/90 - που εκκρεμούν στο Οικογενειακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Με τη γραπτή υπεράσπιση τους έθεσαν προδικαστικό θέμα δικαιοδοσίας του δικαστηρίου να εκδικάσει την υπόθεση τους. Τα δικόγραφα στο σημείο αυτό ήταν ταυτόσημα. Ας σημειωθεί ότι οι αιτητές δεν αμφισβητούν την τοπική ή υλική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, αλλά την ίδια την υπόσταση του.

20

25 Για να κατανοήσουμε το ουσιαστικό περιεχόμενο της ένστασης και να συλλάβουμε τις απώτερες προεκτάσεις του προβλήματος πρέπει να ιστορηθούν εδώ, σε αδρές γραμμές, οι διαδικασίες που κατέστησαν νομικά εφικτή την ίδρυση και λειτουργία Οικογενειακών Δικαστηρίων και σε τελική ανάλυση την καθιέρωση του πολιτικού γάμου ως διαζευτικού τύπου τέλεσης γάμου. Η απονομή της δικαιοσύνης σε θέματα προσωπικού θεσμού έχει υποστεί ριζική μεταρρύθμιση. Τις καινοτομίες εισήγαγε ο περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος αρ. 95/89. Μέχρι τη θέσπιση του η διάταξη του άρθρου 111.1 του συντάγματος ρύθμιζε τις γαμικές διαφορές που μνημονεύονται σε αυτή και που αφορούν τον αρραβώνα, γάμο, χωρισμό από κοίτης και τραπέζης ή συνοίκηση των συζύγων και τις οικογενειακές σχέσεις. Ως εφαρμοστέο δι-

30

35

καιο στα ζητήματα αυτά η διάταξη προσδιόριζε τον εκκλησιαστικό νόμο. Παράλληλα παραχωρούσε στα εκκλησιαστικά δικαστήρια αποκλειστική δικαιοδοσία να εκδικάζουν τα θέματα εκκλησιαστικού δικαίου που διαλαμβάνει η παράγραφος 1. Στη δικαιοδοσία των εκκλησιαστικών δικαστηρίων είχαν υπαχθεί ρητά όσα πρόσωπα ανήκουν στην Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία (βλέπε αρθρ: 2 παράγραφος 3 σε συνδυασμό με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου).

Με το νόμο 95/89 αφαιρέθηκε από τα εκκλησιαστικά δικαστήρια το μεγαλύτερο μέρος των αρμοδιοτήτων τους. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρ. 2Α του νόμου, για την εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν το διαζύγιο, χωρισμό από κοίτης και τραπέζης ή τη συνοίκηση των συζύγων και τις οικογενειακές σχέσεις, είναι αρμόδια σε πρώτο βαθμό οικογενειακά δικαστήρια. Κάθε τέτοιο δικαστήριο συγκροτείται από τρεις δικαστές σε περιπτώσεις που δικάζει υποθέσεις διαζυγίου και από ένα δικαστή σε κάθε άλλη περίπτωση.

Ενδιαφέρει εδώ η παράγραφος 4 του άρθρ. 3B που αποτέλεσε τον άξονα για ένα από τα βασικά επιχειρήματα των αιτητών. Με την πρόνοια αυτή παρασχέθηκε στον κοινό νομοθέτη η ευχέρεια να προβλέψει για τη σύνθεση δικαστηρίου δευτέρου βαθμού για την εκδίκαση εφέσεων και περαιτέρω για τη δικαιοδοσία και τις εξουσίες του. Θεωρώ σκόπιμο να διαβάσω το μέρος της διάταξης που ασχολείται ιδιαίτερα με τη συγκρότηση του δικαστηρίου αυτού:

"Νόμος συμφώνως ταις διατάξεσι της παρούσης παραγράφου δύναται να ορίση ότι το δευτεροβάθμιον δικαστήριο δύναται να απαρτίζεται εξ' ενός ή πλειόνων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, συνεδριαζόντων μόνων ή μετ' άλλου ή άλλων δικαστών της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ως ο νόμος θέλει ορίσει."

Ακολούθησε η θέσπιση του περί Οικογενειακού Δικαστηρίου Νόμου 23/90. Ο νόμος ορίζει, εκτός άλλων, με τις

διατάξεις του άρθρ. 21 πως οι αποφάσεις του Οικογενειακού Δικαστηρίου μπορούν να προσβληθούν με έφεση ενώπιον Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου. Τούτο 5
απαρτίζεται, κατά ρητή επιταγή του άρθρου 21, από τρεις δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου που ορίζει το ίδιο για περίοδο δύο χρόνων.

Τα θέματα που θίγουν με την προδικαστική τους ένσταση οι αιτητές αφορούν την αντισυνταγματικότητα του νόμου 95/89· επίσης του νομοσχεδίου με το οποίο 10
πήραν σάρκα και οστά τα νέα δικαστήρια και προσδιορίστηκε το πεδίο της δικαιοδοσίας τους. Κατά τη δικάσιμο δεν συζητήθηκε η ουσία της ένστασης αντισυνταγματικότητας, αλλά ο δικηγόρος των αιτητών ανέπτυξε αίτημα για παραπομπή των ζητημάτων που αποτελούν το αντικείμενο της ένστασης των αιτητών στο Ανώτατο Δικαστήριο, θέση που ενστερνίστηκαν και οι αντίδικοι του. Περαιτέρω ο Γενικός Εισαγγελέας, που κλήθηκε να εκφέρει 15
άποψη ως *amicus curiae*, συντάχθηκε με το αίτημα των διαδίκων. Συγχρόνως ζητήθηκε αναστολή της διαδικασίας, όπως ακριβώς προβλέπει το 144(1), μέχρι τη γνωστοποίηση της απόφασης για την ύπαρξη ή μη αντισυνταγματικότητας. Η αίτηση παραπομπής στηρίχθηκε στο άρθρ. 20
144(1) του Συντάγματος. Με αυτό ο συνταγματικός νομοθέτης είχε ολοκληρώσει τον κύκλο των διατάξεων με τις οποίες εξασφαλίστηκε ο συγκεντρωτικός έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων από το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο (Α.Σ.Δ.), αφού θεσμοθετήθηκε και η σχετική διαδικασία παραπομπής από τα άλλα δικαστήρια. 25

Η δυνατότητα προβολής ένστασης για αντισυνταγματικότητα νόμου η διάταξης νόμου παρεχόταν σε κάθε διάδικο, φτάνει ο έλεγχος να ήταν απαραίτητος για τη διάγνωση και επίλυση της υπόθεσης, πράγμα που βεβαίως το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμούσε η υπόθεση. Αναφέρω 30
ενδεικτικά τέτοιες παραπεμπτικές αποφάσεις στις υποθέσεις *In re N. P. Loftis*, 1 R.S.C.C. 30, *In re Mayor of Nicosia*, 1 R.S.C.C. 59 και *The Attorney General v. K.N. Kouppis*, 1 R.S.C.C. 115. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 35
του άρθρ. 144 η απόφαση του Α.Σ.Δ. στο προκείμενο ήταν

απόλυτα δεσμευτική για το δικαστήριο που έκαμνε την παραπομπή (*in re Loftis*, ανωτέρω).

Συνεχίζω τώρα το ιστορικό. Με την απόφαση του ημερ. 8/7/91 το Οικογενειακό Δικαστήριο αρνήθηκε παραπομπή των εγειρομένων θεμάτων αντισυνταγματικότητας. Διευκρινίζεται πως δόθηκαν δύο αποφάσεις από τη δικαστή Ηλ. Νικολάου και το δικαστή Γ.Α. Σεργίδη, που καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα, με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου του Δικαστηρίου. Δεν πρόκειται να αναλύσω σε έκταση τους λόγους της απόφασης. Άλλωστε δεν είναι απαραίτητο για τους σκοπούς της διαδικασίας αυτής. Τα αιτιολογικά ερείσματα της προέρχονται από την υπόθεση *The Attorney General v. Ibrahim & Others*, 1964 C.L.R. 195. 5 10

Το αίτημα της παραπομπής δεν έγινε δεκτό γιατί κρίθηκε ότι μετά την *Ibrahim*, ανωτέρω, και τη θέσπιση του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου αρ. 33/64, το άρθρο 144 κατέστη ανενεργό. Το δε Οικογενειακό Δικαστήριο δεν μπορούσε να αποτελεί τη μοναδική εξαίρεση. Παράλληλα με την *Ibrahim* εγκαινιάστηκε το σύστημα διάχυτου ελέγχου. Θέματα αντισυνταγματικότητας δεν διοχετεύονται πιά στο Ανώτατο Δικαστήριο. Η αρμοδιότητα ελέγχου ασκείται από όλα τα δικαστήρια ανεξάρτητα βαθμού. Παραθέτω το απόσπασμα που χρησιμοποίησαν και οι δύο αποφάσεις για θεμελίωση του σκεπτικού τους. Είναι η απόφαση του δικαστή Βασιλειάδη στη σελ. 206: 15 20 25

"We unanimously now hold that the procedure for reference under Article 144(1) of the Constitution, by any court, to the Supreme Constitutional Court, is no longer applicable or necessary; and all questions of alleged unconstitutionality should be treated as issues of law in the proceedings, subject to revision on appeal, in due course. The procedure for reference introduced into our legal system by the Constitution, has caused in actual practice during the four-year period of its life, obstruction, delay and expense in ordinary litigation, of 30 35

which parties are now relieved by the new law."

5 Η απόφαση βασίστηκε και σε παρατηρήσεις του δικαστή Τριανταφυλλίδη (όπως ήταν τότε) που εκφράζει παραπλήσιες απόψεις αναφορικά με την αναγκαιότητα της διαδικασίας παραπομπής (σελ. 241). Η *Ibrahim* αποτελεί σταθμό στη νομική ιστορία του τόπου κυρίως γιατί έχει οριοθετήσει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ανάγκης. Οι γνώμες μάλιστα που διατυπώνει βρήκαν απήχηση και σε άλλες δικαιοδοσίες εκτός Κύπρου. Παρόλο που ο ν. 33/64 θεσπίστηκε κατά παρέκκλιση συνταγματικών διατάξεων εν τούτοις κρίθηκε πως δεν είχε παραβιασθεί η συνταγματική νομιμότητα γιατί το μέτρο απέτρεψε την κατάρρευση του κράτους, που θα προκαλούσε η αποχώρηση των Τούρκων αξιωματούχων του από τις θέσεις τους.

15 Οι αιτητές τώρα επιδιώκουν να κινήσουν τη διαδικασία που θα επιτρέψει τελικά την έκδοση διαταγμάτων certiorari και mandamus. Για να επιτύχουν με το πρώτο ακύρωση της παραπάνω ενδιάμεσης απόφασης ημερ. 8/7/91. Και για να διαταχθεί το Οικογενειακό Δικαστήριο Λευκωσίας με mandamus να αποστείλει το θέμα αντισυνταγματικότητας του ν. 95/89 και 23/90 στο Ανώτατο Δικαστήριο προς επίλυση. Υπάρχει ακόμη και αξίωση για ένταλμα prohibition για να απαγορευθεί στο ίδιο δικαστήριο να προχωρήσει στο αναμεταξύ με την εκδίκαση των αιτήσεων 17/90 και 24/90.

30 Δύο ήταν τα βασικά επιχειρήματα που πρόβαλε ο κ. Κ. Χρυσοστομίδης εκ μέρους των αιτητών που, κατα την εισήγηση του, δικαιολογούν την παροχή θεραπείας με τα δύο αυτά ένδικα μέσα (certiorari και mandamus). Το πρώτο είχε ως αφετηρία τη σκέψη ότι η *Ibrahim* αποφασίστηκε λανθασμένα. Γιατί - και δίνω τη σύνοψη των σχετικών συλλογισμών - παραβιάστηκε το πνεύμα και το γράμμα του ν. 33/64 ιδιαίτερα των άρθρ. 3, 9, 15 και 18. Δεν διαφαίνεται όμως από τις πρόνοιες του νόμου, όπως εισηγήθηκε, πρόβλεψη του νομοθέτη να εγκαταλειφθεί ή να ατονήσει το μέτρο της παραπομπής. Σπεύδω να διευκρινίσω αμέσως πως δικαστήριο με μονομελή σύνθεση δεν έχει

την ευχέρεια να αμφισβητήσει ότι συνιστά το σκεπτικό της απόφασης. Επομένως δεν θα εξετασθεί η *Ibrahim* υπό το πρίσμα ανατροπής της ή παρέκκλισης από αυτή. Πρόθεση απομάκρυνσης απ' ότι έχει στην πραγματικότητα νομολογηθεί στην *Ibrahim* θα αντιστρατευόταν την αρχή της δεσμευτικότητας της νομολογίας (*stare decisis*): Δημητριάδης ν. Δημοκρατίας (1977) 3 Α.Α.Δ. 213. Παράπλευρα επίσης και στην απόφαση μου στην ΑΕ 1113 και 1201 Δημοκρατία ν. Γρ. Θαλασσινός (1991) 3 Α.Α.Δ. 203.

Τα διαζευκτικά επιχειρήματα παίρνουν σαν δεδομένο την ορθότητα της *Ibrahim*. Συμπτύσσονται δε σε ένα σύντομο απόσπασμα της αγόρευσης που αποδίδει με πληρότητα τη νομική τοποθέτηση των αιτητών. Θα ήταν νομίζω καλύτερα να το παραθέσω αυτούσιο.

"..... το ασφαλές συμπέρασμα που εξάγεται από το πιο πάνω απόσπασμα της απόφασης *Ibrahim* είναι ότι η προβλεπόμενη από το άρθρ. 144 του Συντάγματος διαδικασία παραπομπής δεν εφαρμόζεται ή δεν είναι απαραίτητη, με την προϋπόθεση ότι η απόφαση του κατώτερου δικαστηρίου σε σχέση με το εγερθέν ζήτημα αντισυνταγματικότητας θα μπορεί να εφεσιβληθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε έχοντας σαν δεδομένο και θέτοντας την προϋπόθεση ότι τελικός κριτής του ζητήματος κατά πόσο ένας νόμος είναι συνταγματικός ή όχι θα είναι το Ανώτατο Δικαστήριο που καθιδρύθηκε με το Νόμο 33/64."

Η εισήγηση με άλλα λόγια είναι πως το Οικογενειακό Δικαστήριο είχε υποχρέωση να κάμει χρήση της παραπεμπτικής διαδικασίας. Ο λόγος γιαυτό ήταν πως το Δευτεροβάθμιο Οικογενειακό Δικαστήριο δεν ταυτίζεται με το Ανώτατο Δικαστήριο το οποίο δημιούργησε ο ν. 33/64 που είχε ενοποιήσει τα δύο Ανώτατα Δικαστήρια που λειτουργούσαν προηγουμένως. Η συγκρότηση του μόνο από δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν το εξομοιώνει με το δικαστήριο αυτό. Αν η θέση πως το Οικογενειακό Δικαστήριο ήταν πράγματι επιφορτισμένο με το καθήκον της παραπομπής είναι ορθή, δικαιολογείται και η χορήγηση

άδειας για καταχώρηση αίτησης prohibition, αφού στερείται αρμοδιότητας να προχωρήσει σε ακρόαση των αιτήσεων προτού γνωσθεί η ετυμηγορία του Ανωτάτου Δικαστηρίου στα συνταγματικά θέματα (βλ. άρθρ. 144(1)).

5 Το ίδιο αίτημα υποστηρίχθηκε περαιτέρω με εκτενή επιχειρηματολογία που είχε στόχο να αποδείξει την κατηγορία της αντισυνταγματικότητας των παραπάνω νομοθετημάτων και επομένως τη νομική ανυπαρξία του Οικογενειακού Δικαστηρίου και κατά λογική ακολουθία την
10 έλλειψη δικαιοδοσίας. Αναφέρθηκε συγκεκριμένα πως παραβιάστηκε η θεσμοθετημένη από το άρθρ. 182 διαδικασία αναθεώρησης του συντάγματος και πως οι θεσπισθέντες νόμοι, των οποίων αμφισβητείται η νομιμότης, δεν βρίσκουν ερείσματα στο δίκαιο της ανάγκης.

15 Η φυσιογνωμία του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως κορωνίδα της δικαιοσύνης και το φάσμα εξουσιών και δικαιοδοσιών του έχει διακηρυχθεί κατά τρόπο αυθεντικό στην υπόθεση *Σωτήρης Γεωργίου Αθηνής ν. Δημοκρατίας*, (1989) 2 Α.Α.Δ. 71 στη σελ 74:

20 "Το Ανώτατο Δικαστήριο καθιδρύθηκε με τον περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμο, 1964 (Ν.33/64), για να συνεχίσει, όπως ρητά προβλέπει το άρθρο 3(1) του Νόμου ' ..... την άσκηση της μέχρι
25 τούδε υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου ασκουμένης δικαιοδοσίας.' "

30 Η παράλυση της λειτουργίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δημιούργησε επιτακτική ανάγκη για την πλήρωση του κενού και την εξασφάλιση της Δικαστικής Εξουσίας, όπως θεμελιώνεται στο Σύνταγμα. Με την εγκαθίδρυση του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξασφαλίστηκε η λειτουργία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και, γενικότερα, η λειτουργία της Δικαστικής
35 Εξουσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος. Η ενοποίηση των δύο Δικαστηρίων επεβάρλυτο για την απο-

φυγή των λόγων που οδήγησαν στην παράλυση του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου. (Βλέπε *Attorney General v. Ibrahim* 1964) C.L.R. 195, *Aloupas v. National Bank* (1983) 3 C.L.R. 55). Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει τις αρμοδιότητες και δικαιοδοσίες που παρέχει το Σύνταγμα στο Ανώτατο Δικαστήριο και στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, και η λειτουργία του διέπεται από το Σύνταγμα." 5

Βλέπε απόφαση επίσης της Ολομέλειας στις Πρωτογενείς Εναρκτήριες Αιτήσεις 1/91 και 2/91 *Γενικός Εισαγγελέας v. Ελευθερίου Αρτεμίου & Αλλου* (1991) 2 Α.Α.Δ. 150. 10

Φαίνεται λοιπόν εκ πρώτης όψεως πως μήτε το σύνταγμα μήτε ο νόμος απένειμαν στο δευτεροβάθμιο Οικογενειακό Δικαστήριο την αρμοδιότητα ελέγχου συνταγματικότητας και ότι φορέας του δικαιώματος αυτού είναι το Ανώτατο Δικαστήριο που καθιδρύθηκε από το ν. 33/64. Διαπιστώνω πως υπάρχει υπόθεση για να παραχωρήσω και με το παρόν παραχωρώ άδεια στους αιτητές να αποταθούν και για τα τρία διατάγματα. Η αίτηση πρέπει να καταχωρηθεί σε 7 ημέρες από σήμερα. Θα επιδοθεί δε στον Πρωτοκολλητή του Οικογενειακού Δικαστηρίου και στα ενδιαφερόμενα μέρη που θα καταχωρήσουν γραπτή ένσταση, αν το επιθυμούν, σε 7 ημέρες. Λόγω της σπουδαιότητας των θεμάτων και της σημασίας τους για τη συνταγματική τάξη κρίνω πως θα ήταν σωστό αντίγραφο της αίτησης να κοινοποιηθεί στο Γενικό Εισαγγελέα για να έχει την ευκαιρία να εκφράσει τη γνώμη του ως φίλος του δικαστηρίου. Η υπόθεση ορίζεται για ακρόαση στις 8/11/91. Στο μεταξύ η εκδίκαση των αιτήσεων 17/90 και 24/90 αναστέλλεται μέχρι να περατωθεί η εκδίκαση της αίτησης και να εκδοθεί απόφαση. 15 20 25 30

*Η αίτηση για χορήγηση
άδειας γίνεται αποδεκτή.*